

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/242659,Pawel-Zoladek-Piotr-Kabata-Wujek-Oficer-AK-i-ofiara-komunistycznych-represji.html>
21.05.2026, 12:16

Paweł Żołądek: Piotr Kabata „Wujek”. Oficer AK i ofiara komunistycznych represji

Powstaniec śląski, uczestnik wojny polsko-bolszewickiej, w 1939 r. brał udział w bitwie pod Kockiem. Po brawurowej ucieczce z niewoli niemieckiej, szybko zaangażował się w pracę konspiracyjną. We wrześniu 1944 r. zatrzymany przez NKWD i zesłany do ZSRS. Po powrocie do kraju ponownie aresztowany przez rodzimą bezpiekę. Nigdy nie dowiedział się tego, że został kawalerem Virtuti Militari.

[Armia Krajowa](#) [Okupacja niemiecka](#) [Represje](#) [Zbrodnie komunistyczne](#)

10.10

Kapitan Piotr Kabata „Wujek”. Zdjęcie sygnalityczne (fot. z zasobu IPN)

Piotr Kabata urodził się 10 października 1895 r. we wsi Poczeska koło Staszowa w rodzinie wielodzietnej (miał ośmioro rodzeństwa) jako syn Józefa i Anny z Prostacków. Jego ojciec zajmował się organizowaniem łowów w dobrach Radziwiłłów z czego utrzymywał rodzinę. Piotr od najmłodszych lat interesował się przyrodą i myślistwem. W 1914 r. ukończył seminarium nauczycielskie w Solcu nad Wisłą.

Po wybuchu I wojny światowej dołączył do Legionów Polskich. Służbę w 6. pułku piechoty Legionów rozpoczął w 1915 r. pod przybranym nazwiskiem Stanisław Żabicki. Po „kryzysie przysięgowym” w 1917 r. za zgodą dowódcy zbiegł z pułku. Przedostał się na Lubelszczyznę, gdzie wstąpił w szeregi konspiracyjnej Polskiej Organizacji Wojskowej.

Następnie już w stopniu kaprała walczył przeciw Niemcom w I powstaniu śląskim, gdzie został ranny. Po dwóch miesiącach wrócił do macierzystego 25. pułku piechoty, otrzymując otrzymał

awans na sierżanta i szefa kompanii. W sierpniu 1919 r. wziął udział w kolejnym powstaniu śląskim. Jeszcze w 1919 r. został przerzucony na front wschodni z przydziałem do Oddziału II Naczelnego Dowództwa z zadaniem rozpoznania sił bolszewików w okolicach Dyneburga. Podczas wojny polsko-bolszewickiej otrzymał awans na stopień podporucznika. Objął dowództwo ochotniczej kompanii szturmowej. Z uwagi na umiejętności dowódcze 19 lipca 1920 r. wyznaczony na dowódcę 2. kompanii ochotniczej batalionu wileńskiego, a następnie 1. batalionu 201. pułku piechoty. Walcząc na froncie doczekał się awansu na adiutanta dowódcy Korpusu.

W czasach pokoju ppor. Kabata pełnił służbę oficera wywiadu Dowództwa Wojsk Litwy Środkowej. Ponadto odpowiadał za obsadzenie linii demarkacyjnej oraz formowanie nowych oddziałów wojskowych. Został dowódcą 8. kompanii 77. pułku kowieńskiego w 19 DP. otrzymał awans na porucznika i przydział do 27. pułku piechoty w 7 DP w Częstochowie. Pełnił służbę w wielu jednostkach – m.in. w Baranowiczach oraz Korpusie Ochrony Pogranicza w Skałacie na Podolu. W marcu 1934 r. objął funkcję komendanta Przysposobienia Wojskowego w Buczaczu, awansując przy tym na stopień kapitana. W 1936 r. przydzielono go do 83. pułku strzelców w 30 DP.

Pod okupacją

Po ataku Niemiec na Polskę we wrześniu 1939 r. kpt. Piotr Kabata dołączył do Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Polesie” gen. Franciszka Kleeberga. Uczestniczył w ciężkich walkach toczonych w okolicach Kocka 5 października 1939 r. Dostał się do niewoli i trafił do obozu przejściowego koło Radomia, skąd udało mu się uciec w przebraniu księdza. Szczęśliwie dotarł do domu rodziców we wsi Wiśniowa koło Staszowa, gdzie zaangażował się w pracę konspiracyjną.

W październiku 1939 r. w Staszowie wstąpił w szeregi SZP-ZWZ, przyjmując pseudonimy „Żar” i „Wujek”. W marcu 1940 r. stanął na czele podobwoду Szydłów (krypt. „Słonecznik”) w obwodzie Busko. Podczas pierwszych miesięcy okupacji prowadził szkolenia wojskowe, organizował kursy dla podchorążych i szkołę oficerską, a nawet dowodził samodzielnie utworzonym oddziałem dywersyjnym.

Od 1941 r. kpt. „Wujek” współpracował ze słynną organizacją „Odwet”, założoną przez Władysława Jasińskiego „Jędrusia”. Udzielał schronienia członkom konspiracji, wspomagał ich w przeprowadzaniu akcji, a nawet kolportował wydawane przez nich pismo. W październiku 1941 r. przeprowadzono wspólnie udany atak na niemiecką kasę oszczędności w Staszowie, zdobywając 42 tys. zł. Na terenie Podobwoду Szydłów AK Piotr Kabata „Wujek” udzielał pomocy zbiegłym jeńcom francuskim i rosyjskim, a także rodzinom żydowskim. W konspirację zaangażowana była cała rodzina: żona Helena „Ciotka”, synowie Zbigniew „Bobo” i Wiesław „Krwawy”. Szczególną rolę odgrywała małżonka Kabaty, która od końca 1939 r. prowadziła nasłuch Polskiego Radia z Londynu oraz organizowała Wojskową Służbę Kobiet.

[Czytaj artykuł Pawła Żołądka Piotr Kabata „Wujek”. Oficer AK i ofiara komunistycznych represji na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Armia Krajowa, Okupacja niemiecka, Represje, Zbrodnie komunistyczne

Artykuł